

Grasrótarlýðræði í Kvinnalistanum

Tíðindi af landsfundi Kvinnalistsans síðastliðna helgi hafa verið túlkuð á þann veg að talið sé tímabært að taka upp ný vinnubrögð í starfi flokksins. Kvinnallistinn hefur löngum státað af því að innan hans ríkti svokallað grasrótarlýðræði, að það séu ekki aðeins nokkrir útvaldir forystumenn sem móti stefnuna og að ákvarðanir séu lýðræðisleg niðurstaða af umræðum sem farið hafi fram meðal stórs hluta flokksmanna. Nú er eins og dregið sé í efa að þessi lýsing sé rétt.

Á landsfundinum var mikið um það rætt hvort flokkurinn hefði brugðist rangt við í viðræðum um myndun nýrrar ríkisstjórnar. Hvað sem líður einstökum áherslupunktum Kvinnalistsans í þeim umræðum, þá telja mjög margir að afstaða hans hafi fyrst og fremst ráðist af því að flokkurinn hafði um hríð komið mjög vel út úr skoðanakönnunum. Kvinnallistinn hafi viljað kosningar til að geta nýtt þann byr og þess vegna hafi forsvarsmenn hans ekki verið til viðtals um annað en kosningar nú í haust eða þá ríkisstjórn allra flokka sem sæti ekki nema fram að kosningum sem fram færu að vori.

Meðan á stjórnarmyndunarviðræðum stóð var haft eftir oddvitum Kvinnalistsans að afstaða hans byggðist á viðtæku samráði innan flokksins. Í Reykjavík hefðu verið haldnir margir og fjölmennir fundir og stöðugt símsamband verið haft við félagu úti á landi. Nú bendir margt til að vinnubrögð flokksins hafi ekki verið nægjanlega skilvirk, að megingallinn við þau sé kannski ekki fyrst og fremst hversu tímafrek þau eru, heldur hitt að niðurstaðan sé ekki endilega í samræmi við vilja meirihluta flokksmanna.

Ljóst er að stór hluti Kvinnalistsans telur að flokkurinn hafi gert skyssu með því að reyna ekki til þrautar hverju unnt hefði verið að fá framgengt með því að taka þátt í ríkisstjórn. Ekki fer milli mála að flokkurinn átti möguleika á að setja mark sitt á málefnaþingning slíkrar stjórnar og ráðherra úr Kvinnalistanum ættu að geta gefið flokknum færi á daglegri stjórnun og stefnumörkun í veigamiklum málum. En Kvinnallistinn gat að sjálfsögðu ekki vitað hvort þau völd og ábyrgð, sem þátttaka í ríkisstjórn hefðu fært flokknum, væru í reynd eftirsóknarverð ef fyrirfram var tekin sú stefna að hafna stjórnaraðild.

Kvinnallistinn hefur tekið upp ný og fersk vinnubrögð á ýmsum sviðum. Látið hefur verið í veðri vaka að þar hafi ráðið ferðinni kvenlegt innsæi og að meðvitað hafi verið sprengdur upp sá rammi sem forræði karlmanna á að hafa sett um félagsstarfsemi. Þó er eins líklegt að tilraunir með nýjar starfsaðferðir séu óháðar kynferði flokksmanna en hafi það markmið fyrst og fremst að auka almenna þátttöku í ákvarðanatöku og þar með að efla lýðræði innan flokksins. Það er reyndar harla ólíklegt að konum sé áskapað að beita þeim vinnubrögðum sem uppi hafa verið í Kvinnalistanum.

Í öllum flokkum hafa menn verið meðvitaðir um hættuna á því að áhrif pólitískra atvinnumanna yrðu of mikil og að raddir almennra flokksmanna heyrðust ekki eða þá að ekki væri eftir þeim hlustað. Það segir sig sjálf að þeir, sem taka að sér að sitja á alþingi, hafa atvinnu sinnar vegna nokkurt forskot í umræðu um stjórnarmál. Í stjórnarmálaflokkum er reynt að tryggja áhrif almennra flokksmanna með því að leggja mál fyrir fundi í partilkjörnum nefndum og stjórnnum. Liggja ekki ljóst fyrir hverjir eiga setu- og atkvæðisrétt á slíkum fundum, hlýtur að vera hætta á að ákvarðanir séu teknar af þeim sem fundaglaðastir eru eða hafa flest tækifæri til að liggja í símanum.

Tilraunum Kvinnalistsans við að efla lýðræði innan flokksins er ekki lokið og verður fróðlegt að fylgjast með þróuninni á þeim vettvangi.

ÓP

Þjóðviljinn

Síðumúla 6 · 108 Reykjavík

Sími 681333

Kvóðsímí 681348

Útgefandi: Útgáfufélag Þjóðviljans.
Ritstjórn: Arni Bergmann, Mörður Arnason
Fréttastjóri: Lúðvík Geirsson.
Bláamenn: Dagur Þorleifsson, Guðmundur Heimir Már Pétursson, Hjörleifur Sveinbjörn Svavarsson, Magnús H. Gíslason, Lilja Gur Gíslason, Páll Hannesson, Sigurður A. Frið Helgarr., Sævar Guðbjörnsson, Þorfinnur Handrita- og prófarkalestur: Elías Már, F. Ljósmyndarar: Jim Smart, Þorfinnur Óme Útflutteinarnar: Kristján Kristjánsson, Kri